

NOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 27 november 2015 betreffende lage-emissiezones

1. SITUERING

In uitvoering van het Vlaams regeerakkoord 2014-2019 heeft de Vlaamse Regering een regelgeving voor lage-emissiezones (LEZ) uitgewerkt door op 27 november 2015 het decreet betreffende lage-emissiezones (LEZ-decreet) te bekrachtigen en af te kondigen en op 26 februari 2016 het besluit betreffende lage-emissiezones (LEZ-besluit) goed te keuren (VR 2016 2602 DOC.0146).

Sinds 1 februari 2017 is een LEZ van kracht in de stad Antwerpen. De stad Antwerpen heeft ondertussen de nodige ervaring opgedaan met de bepalingen uit de LEZ-reglementering. Op basis van deze ervaring blijkt een aantal aanpassingen aan het LEZ-decreet aangewezen.

De stad Gent heeft beslist om een LEZ in te voeren vanaf 1 januari 2020. De stad Gent wenst het toezicht op de LEZ te organiseren via een combinatie van vaste en mobiele ANPR-camera's. Om dit mogelijk te maken moeten in het LEZ-decreet plaatsings- en gebruiksmodaliteiten met betrekking tot het gebruik van mobiele bewakingscamera's worden opgenomen.

Het voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 27 november 2015 betreffende lage-emissiezones gaat als bijlage 1.

Voor de inhoudelijke toelichting en de artikelsgewijze bespreking wordt verwezen naar de als bijlage 2 toegevoegde bijbehorende memorie van toelichting.

2. BUDGETTAIRE WEERSLAG

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Het advies van de Inspectie van Financiën van 25 september 2018 gaat als bijlage 3 en stelt dat het akkoord van de Vlaamse minister van Begroting niet vereist is.

De Inspectie van Financiën verleent een gunstig advies maar maakt inhoudelijk een voorbehoud bij de mogelijkheid om nummerplaatdetectie uit te besteden aan private concessiehouders omwille van legitimiteitsvragen ten aanzien van de regelgeving op de persoonlijke levenssfeer. Zoals vermeld in de memorie van toelichting zullen de private concessiehouders enkel nummerplaten mogen detecteren en bijbehorende relevante gegevens mogen verzamelen. Ze moeten die gegevens daarna overmaken aan de LEZ-toezichthouders voor verdere verwerking. Dit houdt in dat ze zelf geen toegang zullen hebben tot de databanken met persoonsgegevens. Verder zijn enkele beperkingen overgenomen uit de wet van 2 oktober 2017 tot regeling van de private en bijzondere veiligheid. In deze wet zijn de voorwaarden opgenomen waaraan de personeelsleden van private concessiehouders moeten voldoen voor de controle

op betalend parkeren in opdracht van de gemeente. Gemeenten kunnen nu dus al voor de controle van het betalend parkeren een private beveiligingsonderneming inschakelen of voor deze controle een concessie geven aan een rechtspersoon of een natuurlijke persoon. In beide gevallen worden de mobiele bewakingscamera's door een derde gebruikt in opdracht van de gemeentelijke overheden. Via artikel 11/1 zou deze mogelijkheid worden uitgebreid naar het toezicht op de LEZ-reglementering. De beperkingen die zijn overgenomen uit de wet van 2 oktober 2017, moeten garanties bieden op de correcte naleving van de regelgeving op de persoonlijke levenssfeer. Over deze verduidelijkte beperkingen wordt het advies ingewonnen van de Gegevensbeschermingsautoriteit en de Vlaamse Toezichtcommissie.

3. WEERSLAG OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand of de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap.

4. WEERSLAG OP DE LOKALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft alleen een weerslag op lokale besturen die beslist hebben om een LEZ in te voeren. Als een gemeente beslist om een LEZ in te voeren, zijn hieraan personeels-, werkings- en investeringskosten verbonden. Er moeten immers personeelsleden worden aangeduid die instaan voor het toezicht op de LEZ, de sanctionering, het registratieproces, ... Werkingsmiddelen zijn nodig voor onder andere de briefwisseling in het kader van de administratieve beboetingsprocedure. Investeringsmiddelen zijn nodig voor de ontwikkeling van software, de aankoop van ANPR-camera's, ... Daartegenover staat dat ook de inkomsten uit administratieve geldboetes of retributies voor de gemeente bestemd zijn.

Het voorstel van beslissing heeft een gunstige weerslag op de gemeenten omdat de voorgestelde wijzigingen een efficiëntere personeelsinzet, lagere werkings- en investeringsuitgaven en hogere ontvangsten uit de administratieve boetes mogelijk maken. De administratieve boete zal ook via elektronische weg beveiligd verstuurd kunnen worden en de dubbele kennisgeving zal vervangen worden door een eenmalige. Beide wijzigingen zullen de werkingskosten voor de gemeenten reduceren. Tevens wordt het gebruik van mobiele camera's voorzien, wat een positieve impact heeft op de investeringsgraad. De inzet van mobiele camera's vergt namelijk minder investeringen dan de inzet van een sluitend netwerk van vaste camera's.

Het voorontwerp van decreet laat ook toe dat het toezicht op de LEZ-reglementering ook door personeelsleden van de politie gebeurt en dat de nummerplaatdetectie wordt uitbesteed aan private concessiehouders. Dit kan de invoering van een LEZ faciliteren voor gemeenten met een beperktere personeelscapaciteit. Tevens wordt de identificatie van de overtreder eenvoudiger. Vermoedelijke overtreders moeten bij verweer immers de persoon die op het ogenblik van de feiten het voertuig bestuurde, aanduiden. Ook het innen van boetes voor overtredingen door buitenlandse bestuurders wordt verder gefaciliteerd. De wijzigingen zullen een gunstige weerslag hebben op de inningsgraad van de administratieve boetes en kunnen bijkomend de administratieve werklust bij de gemeenten reduceren.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Het voorontwerp van decreet is aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2018/397 van 21 september 2018.

Het voorontwerp van decreet valt binnen het toepassingsgebied van de reguleringsimpactanalyse (RIA) omdat enkele bepalingen een regulerend effect hebben op de burger. De wijzigingen aan de bepalingen met betrekking tot de onmiddellijke inning hebben een significant effect op een burger

zonder vaste woon- of verblijfplaats in België. Het decreet kent immers een belangrijk nieuw recht toe aan de lokale besturen. Zo zullen zij buitenlandse overtreders kunnen verplichten om een bedrag ter hoogte van de administratieve boete in consignatie te geven als ze niet instemmen met de onmiddellijke inning en, als deze consignatie niet mogelijk is, het betrokken voertuig kunnen aanhalen. Er is echter geen RIA opgemaakt omwille van de proportionaliteit. Het opstellen van een RIA zou immers weinig meerwaarde betekenen omdat de Vlaamse beleidsruimte beperkt is door de Europese beleidscontext. Om het verschil in behandeling tussen buitenlandse en binnenlandse overtreders weg te kunnen werken, is er nood aan Europese regelgeving die gegevensuitwisseling tussen de Europese lidstaten en bijstand bij het innen van de boetes toelaat. Zo'n Europese regelgeving ontbreekt voorlopig en er zijn geen indicaties dat de Europese Commissie op korte termijn een regelgevend initiatief zal nemen, ondanks de vraag van verschillende lidstaten. Voorlopig blijven we dus aangewezen op de toepassing van bestaande bilaterale verdragen en op het instrument van de onmiddellijke inning om buitenlandse overtreders te kunnen beboeten. In het huidige LEZ-decreet is dit instrument al opgenomen, maar een boete kan momenteel enkel geïnd worden als de overtreder hiermee akkoord gaat. In de praktijk blijkt dat de onmiddellijke inningen vaak (zonder argumenten) geweigerd worden door overtreders en dat nagestuurde administratieve geldboetes onbetaald blijven. Op die manier wordt het initiële doel niet bereikt en is de effectiviteit van het instrument dan ook minimaal. Om de effectiviteit van dit instrument te verhogen zijn wijzigingen aangebracht vergelijkbaar met de overeenkomstige bepalingen in de Brusselse ordonnantie houdende het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing. De wijziging zal door de individuele buitenlandse overtreder als een negatief effect worden beschouwd maar zal eerder een positieve weerslag hebben op de maatschappij in haar geheel. De straffeloosheid van overtredingen en de discriminatie tussen buiten- en binnenlandse overtredingen worden hierdoor immers tegengegaan. Dit verhoogt het draagvlak voor de maatregel.

De overige wijzigingen hebben een beperkt effect, zijn overwegend in het voordeel van de burger en zijn ook uitgewerkt naar analogie met andere wetgevingen.

- In de administratieve boeteprocedure vervalt de dubbele kennisgeving. Volgens de huidige procedure ontvangt een vermoedelijke overtreder eerst een kopie van het verslag van vaststelling van de LEZ-toezichthouder en daarna de administratieve geldboete van de beboetingsambtenaar. Deze procedure wordt vervangen door een nieuwe procedure waarbij de beboetingsambtenaar de vermoedelijke overtreder zowel van de feiten als van de geldboete in kennis stelt. De nieuwe procedure is gelijkaardig als de procedure die wordt toegepast voor de gemeentelijke sancties voor stilstaan en parkeren. Deze aanpassing heeft eerder een positieve weerslag op de burger omdat de nieuwe procedure voor minder verwarring zal zorgen. De vermoedelijke overtreder kon immers pas een bezwaarschrift indienen na het ontvangen van de tweede kennisgeving, wanneer de administratieve geldboete effectief wordt opgelegd. De huidige verweermogelijkheden worden niet gewijzigd.
- Een vermoedelijke overtreder zal na de aanpassing van het LEZ-decreet zijn verweer ook via een elektronische beveiligde zending kunnen versturen of via een digitaal loket. Nu kan een verweer enkel via een aangetekende brief worden ingediend. Deze aanpassing heeft een positieve weerslag op de burger omdat die hierdoor kan kiezen voor een verzendingsmethode met minder administratieve lasten. De kostprijs van een elektronische zending is immers veel lager en de nood tot fysieke verplaatsing naar een postkantoor verdwijnt.
- Een vermoedelijke overtreder die zich tegen een administratieve boete verweert door aan te geven dat hij op het ogenblik van de feiten het betrokken voertuig niet bestuurde, zal de persoon moeten aanduiden die het voertuig op dat ogenblik bestuurde. Deze wijziging zal als negatief worden beschouwd door de individuele burger maar zal eerder een positieve weerslag hebben op de maatschappij in haar geheel. De straffeloosheid van overtredingen wordt hierdoor immers tegengegaan, wat het rechtvaardigheidsgevoel verhoogt bij mensen die de reglementering wel respecteren. Het is de enige manier om straffeloosheid tegen te gaan zonder dat een buitensporige werklast bij de LEZ-inrichters wordt gelegd om te achterhalen wie het voertuig op het ogenblik van de feiten bestuurde. Deze wijziging ligt in lijn met artikel 67bis van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, zoals gewijzigd via de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan bovengenoemd voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 27 november 2015 betreffende lage-emissiezones;
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad), de Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA), de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) en de Vlaamse Toezichtcommissie (VTC), met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen;
3. de Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, te machtigen te beoordelen of voornoemde adviezen aanleiding kunnen geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst;
4. de Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemde adviezen geen aanleiding geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

Joke SCHAUVLIEGE
Vlaams minister van Omgeving,
Natuur en Landbouw